

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Ivstitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

VI. An & qua ratione Pontificis definitio sit infallibilis; etiam cum extra
concilium ge[n]erale aliquid circa fidem definit; & vnde constet, eum
publica authoritate aliquid definire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

esse, aut ab hæretico corruptum; cum Ariana hæresis expressa & indubitata in eo signa & indicia reperiantur; speciatim homil. 48. vbi *homousianos* (hoc est, Catholicos) vocat hæreticos: qua de causa etiam à Paulo Papa IV. in Catalogo scriptorum suspectæ fidei annumeratum est. Et vero hunc ipsum de quo agimus locum, tanquam ab Arianis, ad solam scripturam appellare solitis, insertum, è quibusdam Codicibus nuper emendatis sublatum esse, testatur Bellarminus lib. 4. de verbo Dei c. 11. Sed qui homiliam illam 49. legerit, simulque curâ præcedenti contulerit, in qua, vt diximus, homousiani vocantur hæretici, satis intelliget, totam fere vtriusque homiliæ dissertationem contra homousianos, hoc est, Catholicos esse.

232 Vnde secundo etiam aduertendum, dictum illud à Prædicantibus citatum, non loqui præcise, de temporibus nouissimis, nec de propria personali; ipsius Antichristi præsentia; sed scriptorem illum ad sua; (cum Ariani vigerent) tempora respexisse, vt aperte ipse indicat superius: *Exercitus autem Antichristi sunt omnes hæreses, præcipue ista, quæ obtinuit Ecclesiæ locum, & stetit in loco sancto. &c.* Et rursum: *Abominationem autem desolationis diximus esse hanc ipsam hæresin, quæ occupauit sanctæ Ecclesiæ loca, & multos desolauit à fide. &c.* Ad hanc, vt ait, hæresin spectant verba illa à Prædicante obiecta: *Quia in tempore hoc, ex quo obtinuit hæresis illas Ecclesiæ. &c.*

233 Quamnam autem præcipue (vt ipse loquitur) hæresin voluerit hic author designare, non obsecurum est ex verbis subsequentiis, & notis quibus eam describit. Nam 1. dicit illas hæreses habere omnia hæc, quæ sunt propriè Christi, *Ecclesiæ, scripturas diuinas, Episcopos, ordines Clericorum, similiter baptismum, aliter Eucharistiæ, & cætera omnia, denique ipsum Christum.* 2. ait eius hæresis tempore signorum operationem omnino leuiatam (sive sublata) esse in vera Ecclesiâ, magis autem apud eos inueniri, qui falsi sunt Christiani; vbi procul dubio Catholicos intelligit. 3. passim eam describit veluti late dominantem, & à temporibus Constantini præsertim & Theodosij; suos terminos late proferentem. Et nos quidem, inquit, exponimus hic auditiones prætorij & fames &c. quæ ante præcesserunt, à tempore Constantini vsq; ad tempus Theodosij. *Abominationem autem desolationis esse hanc ipsam hæresin, quæ occupauit s. Ecclesiæ loca. &c.*

234 Ad eundem plane modum idem author vnquamquam peculiarem sui temporis (vt ait) hæresin siue Ecclesiâ perfringit homilia præcedente, in qua, vt dictum, homousianos vocat hæreticos: vt non immerito Bellarminus loc. cit. dixerit, eundem authorè hom. 49. ex qua obiectus locus depromptus est, contra Homousianos illos, hoc est, Catholicos, (præcedenti homilia hæreticos vocatos) fere semper loqui: cum alioqui nulla alia possit hæresis assignari, cui ex mente authoris notæ illæ conueniant. Ex quibus manifestum fit, Prædicantes suæ de Antichristo dissertationis hæreticum fundamentum, ex hæretico authorè, ad hæresin Arianam contra Catholicam Ecclesiâ tuendam, idq; sub pallio S. Chrysolomi præstruxisse. Ex quo ipso funda-

mento facile de reliquo toto ædificio fieri potest coniectura. Atq; hæc, pro ratione scholasticæ tractationis, de Antichristo & Antichristiana Sectariorum calumnia, aduersus Romanum Pontificem, dicta sufficiant. Plura hac de re disserui in Apologetico relationis de Colloquio Ratisponensi, cap. 14. 15. 16. & 17. & in Anatomia Confessionis Augustinæ part. 2. demonstrat. 5. §. 13. à n. 234. & in Dioptra fidei libro 3. cap. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. E quibus hoc loco potissima selegimus.

DV BIVM VI.

An, & quæ ratione Pontificis auctoritas & definitio sit infallibilis; etiam cum extra Concilium generale aliquid circa fidem definit: & vnde constet, eum publica auctoritate aliquid definire.

Ad S. Thomæ 2. 2. q. 1. a. 9. & 10.

235 **V**ersati sumus hætenus circa quæstionem an est; an scilicet in Romano Pontifice sit auctoritas diiudicandi & definiendi res fidei, eaque Ecclesiæ vniuersæ proponendi; sequitur, vt ad quæstionem quid, seu qualis sit ea auctoritas, progressum faciamus; an scilicet sit infallibilis, tum in rebus fidei definiendis, tum etiam in decretis morum sancientis; cui rei explicationem hoc & sequenti dubio exequemur. Et quoad res fidei attinet, quia varia consideratio esse potest Pontificis, ipseque; etiam diuersis medijs ac modis, tum scilicet extra Concilium generale, tum etiam in Concilio generali, rem aliquam fidei definire potest, est ea res, pro varia eiusmodi consideratione, pluribus assertionibus explicanda.

236 **A**SSERTIO I. Pontifex, vt priuata persona, atque etiam vt Doctor particularis, non minus ac alius homo, in agendo, opinando, ac tum voce, tum scriptis, seu editis libris docendo, (seclusa hæresi) labi & errare potest. Hæc assertio est extra controuersiam. Ratio est; quia Pontifex etiam ipse cum homo sit, nec velut persona priuata, & particularis vlla promissione seu priuilegio speciali diuinitus concessio fulciatur, quo minus errare possit, idcirco nec lapsus & error, nec humani quicquã ab eo alienum existimari debet: nec vero eiusmodi libri censendi sunt esse Romani Pontificis decreta, sed priuati tantum Doctoris monumenta.

Et insuper libenter fatemur, non omnes Romanos Pontifices optimis vixisse moribus. Quod tamen adeo publicæ eius auctoritati & officio nihil derogat, vt Christus ipse nobis hac in parte, diligenter cautum esse voluerit, ne forte propter mores improbos officium contemnamus. Matthæi 23. v. 2. *Super cathedram Moysi sederunt scribæ & Pharisei. Omnia ergo quæcumq; dixerint vobis, seruate, & facite: secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim & non faciunt.*

ASSERTIO

237 **ASSERTIO II.** An autem Romanus Pontifex, etiam vt priuata persona, priuatim hæreticus esse possit, incertum est, & inter Catholicos etiam saluâ fide & charitate disputatur. Etenim id re ipsa fieri posse, pleriq; Doctores concedunt. Ita enim sentiunt Turcremata l. 2. de Ecclesia, capite 112. Caietanus de auctoritate Papæ c. 11. & 21. Castro de iusta hæreticorum punit, cap. 6. Canus l. 6. cap. vlt. Sotus in 4. dist. 22. q. 2. art. 2. item Canonistæ pleriq; idq; supponere videntur ipsimet Pontifices, & Concilia, vt videre est Caput. *Si Papa*, dist. 40. & apud Anacletum epist. 3. & in sexta synodo actione 16. & 18. & in Cōcilio Constantiensis sess. 11. idemq; fufe probat Bannes q. 1. a. 9.

238 Nihilominus id fieri posse, negat Albertus Pighius lib. 4. hierarchiæ Ecclesiæ. c. 3. idque reuera nunquam fuisse factum, particulatim ostendit Bellarminus libr. 4. de Pontif. cap. 6. & sequentibus. Ratio primæ partis est; quia nulla aperta & liquida promissio diuina exhiberi potest, quæ Pontificem ab huius criminis possibilitate reddat infunem. Nec priuata hæresis in vllum Ecclesiæ præiudicium cedit. Aut enim notoria est, aut occulta: Si primum, iam hoc ipso Pontifex suæ potestate excidit, saltem post Generalis Concilij declaratione, imo etiam ante, vt dictum dub. 4. Si secundum, iam hoc ipso ea Ecclesia nihil incommodat.

239 Ratio secundæ partis est; quia illud Luca 22. v. 32. *Ego rogavi pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*; probabiliter etiam ad priuatam personam, non solum Petri, sed etiam Successorum eius extendi potest: & valde conforme est perfectioni diuinæ prouidentiae, vt in Vicario suo, summoq; fidei Præsidente in terris, à quo ceteri omnes in fide confirmandi sunt, priuatam etiam perfidiam & hæresim propulset; præsertim quando contrarium his mille sexcentis annis vilo casu accidisse, probari non potest, vt ex Bellarmino dictum.

240 **ASSERTIO III.** Pontifex etiam vt Pontifex errare potest, in particularibus quæstionibus facti diiudicandis, v. g. an hic vel ille Episcopus sit huius vel illius criminis reus, & ideo deponendus; an hæc vel illa persona, vel Respublica hoc vel illud flagitium admiserit, ob quod excommunicationi, aut interdicto sit subiicienda. An cum hac vel illa persona circa votum aut matrimonium ex tali informatione sit dispensandum &c. Ita etiam sentiunt omnes Catholicæ. Ratio est. Quia eiusmodi particulares facti quæstiones mere pendunt ab humanis informationibus, quibus falsum subesse posse, nemo dubitat. Accedit, quod promissiones infallibilis assistentiæ diuinæ solum ad comunem fidem & religionem Ecclesiæ pertinent; quo casus & quæstiones eiusmodi particulares facti non spectant; quia hoc ipso quod particularia negotia & facta concernunt, nullum fidei aut religioni præiudicium in Ecclesia vniuersali pariunt.

241 **ASSERTIO IV.** Nec id quidem omnino hæreticum, aut temerarium est sentire, vel dicere, posse absolute loquendo, Pontificem, hoc est, eum,

qui antea Pontifex habebatur, frustra velle priuatam suam hæresim manifestam, alijs etiam præsumpta auctoritate publica obtrudere. Probat. Id enim fieri posse admittit Turcremata l. 2. de Ecclesia cap. 112. ad 7. argumentum, lib. 4. part. 2. capit. 16. & innuit Syluester verb. *opinio*, in fine; quos Gregorius de Valentia hic quæstio. 1. punct. 7. §. 4. ait *rem opinari non penitus improbabilem*. Ratio est; Quia etiam hac re non creatur Ecclesiæ circa fidem & religionem periculum aut præiudicium; cum illa, vt supponimus, de vera fidei sententia certa sit, adeoq; hoc ipso notri Ecclesiæ, eiusmodi præsumpti Pontificis sententiæ, & mandato, vt pote iam non Pontificis & legitimi Pastoris, sed in lupum degenerantis hominis, nequaquam parendum esse.

242 **ASSERTIO V.** At vero quoties Pontifex Romanus aliquid, in re dubia ad fidem totius Ecclesiæ spectante, vna cum Concilio generali definit, vt toti Ecclesiæ credendum, nullo casu errare potest. Hæc est principalis assertio, in qua omnes Catholicæ aduersus huius temporis Sectarios consentiunt. Probat ex ipsis promissionibus Petro, eiusque Successoribus factis, quas dubio 2. fufe expendimus. Nam ex primo loco Matthæi 16. v. 18. *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam; & portæ inferi non preualebunt aduersus eam* hoc argumentum deducitur. Potestas illa & auctoritas, quæ per modum petræ & fundamenti, iuxta Christi promissionem, Ecclesiam perpetuo sustinere, & aduersus inferorum portas, ac quosuis aduersariorum imperus immotam tueri debet, necessario est, & esse debet, potestas seu auctoritas infallibilis: potestas & auctoritas Petri ac Successorum ipsius Romanorum Pontificum, iuxta Christi promissionem, vniuersam Christianam Ecclesiam velut petra ac fundamentum perpetuo sustinere, & aduersus inferorum portas ac quosuis aduersariorum imperum immotam tueri debet: Ergo potestas & auctoritas Petri, ac Successorum ipsius Romanorum Pontificum, necessario est, ac esse debet infallibilis, saltem in dubijs fidei quæstionibus, à quarum synœra definitione puritas & integritas fidei totius Ecclesiæ dependet.

243 Similiter ex Luca 22. vers. 32. *Ego autem rogavi pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*, ita argumentamur: Potestas illa, siue auctoritas, pro qua Christus ipse efficaciter orauit, ne deficiat aut aberret, quæque à Christo tum ad reliquos Apostolos, tum consequenter etiã ad confirmandam vniuersam Christi Ecclesiam, nulla vi superabilem ex cit. loc. Matthæi 16. constituta est, necessario est, & esse debet infallibilis; potestas hæc Petro eiusque Successoribus (vt dubio 3. probatum) tradita, talis est, pro qua Christus ipse efficaciter orauit, ne deficiat aut aberret; quæque à Christo tum ad reliquos Apostolos, tum consequenter etiam ad vniuersam Christi Ecclesiam confirmandam constituta est: ergo potestas hæc siue auctoritas Petro, eiusque Successoribus Romanis Pontificibus tradita, necessario est infallibilis. Maior patet. Minor constat ex citatis

tatis scripturæ verbis: Ex quorum connexionepatet, Christum eo potissimum fine ac ratione orasse pro tuenda fide Petri, quatenus id opus esset, ad fratres, totamque Ecclesiam in fide confirmandam.

244 Ex tertio loco Ioannis 21. à vers. 16. *Pasce agnos meos, pasce oves meas &c.* hoc argumentum desumitur. Quia potestas & auctoritas in fide pascendi & regendi vniuersam Christi Ecclesiam, talis utique Petro, cuiusque successoribus concessa fuit, qualis ad hoc necessaria esset, ut hac auctoritate Ecclesia ipsa in vera fide immota seruaretur, iuxta illud Matthæi 16. *Et porta inferi non praualebunt aduersus eam: sed ad hoc prorsus necessaria est auctoritas infallibilis, saltem in definiendis dubijs fidei quæstionibus, ut patet: Ergo potestas & auctoritas pascendi & regendi vniuersam Christi Ecclesiam, Petro & Successoribus eius concessa, in definiendis dubijs fidei quæstionibus est infallibilis.* His accedunt ea, quibus quæstione præcedente dub. vlt. & hac quæst. dub. 1. probauimus, auctoritatem illam iudicariam in Ecclesia constitutam, ad definiendas fidei controuersias, & proponendas res fidei, speciatim vero eam, quæ in Doctoribus Ecclesiæ cõiunctam, adeoque & in Concilio generali resideret, esse infallibilem.

245 Secundo probatur assertio auctoritate SS. Patrum, qui tum vniuersim docent, iudicio ac definitioni Romani Pontificis à cunctis fidelibus esse acquiescendum; tum speciatim & expresse asserunt, Romanam Cathedram, utiq; saltem in dubijs fidei causis definiendis, prorsus esse infallibilem. Equibus Cyprianus epist. 55. ait; *ad Romanos* (hoc est, Cathedram Romanam) *perfidiam non posse habere accessum.* Et Augustin⁹ in psalmo contra partem Donati de eadẽ Cathedra loquens: *Ipsa est, inquit, petra, quam non vincunt superba inferorum porta.*

Petrus Chrysologus in epist. ad Eutychem: *Beatus Petrus, qui in propria sede & vniuersi, & præsedet, præstat quærentibus fidei veritatem.* Basilius epistola data Sabino Diacono ad Pontificem Romanum: *Pietati tuæ donatum à Domino est, ut quod aduersum est à legitimo ac puro discernas, ac fidem Patrum sine subractione vlla prædices.*

Ioannes Constantinopolitanus Patriarcha epistola ad Hormisdam; *in Sede Apostolica* (Romana) *inviolabilis semper Catholica custoditur Religio.* Ascani⁹ & cæteri Episcopi Tarraconenses epistola ad Hilarium Papam: *Ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam; inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.*

Optime Bernardus epist. 190. ad Innocentium Papam: *Dignum namq; arbitror ubi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum. Hæc quippe huius prerogatiua Sedis.*

246 Idem ex Romanis Pontificibus asserunt Lucius I. epist. 1. ad Episcopos Hispaniæ & Galliæ, Felix I. epist. ad Benignum, Leo serm. 3. de Assumptione sua ad Pontif. Agatho epist. ad Constantinum Imperatorem, quæ lecta & probata est in VI. Synodo act. 4. & 8. Gelasius epist. ad Anastasium Imperatorem, Gregorius 1. 6. epist. 37. ad Eulogium.

Tom. III.

Nicolaus I. epist. ad Michaelem, Leo epist. ad Petrum Antiochenum, & Innocentius III. Capit. *Majores*, extra de baptismo.

Quibus accedit sensus & praxis toti⁹ Ecclesiæ; quia semper ea, quæ à Concilijs generalibus à Summis Pontificibus approbata definita fuerunt, tanquam infallibilia habita fuerunt & recepta: Nec mirum, cum hic ipse fuerit Conciliorum eiusmodi de se ipsis sensus, iuxta illud Act. 15. v. 8. *Visum est spiritui sancto, & nobis.*

Ratio est; quia eum tota Ecclesia in dubijs fidei quæstionibus teneatur acquiescere iudicio ac definitioni Romani Pontificis, præsertim in Concilio generali factæ, ut dub. 3. probatum est, necessario sequeretur, vniuersam Christi Ecclesiam in fide errare posse, si Pontifex in eiusmodi definitione errare posset: consequens autem est plane falsum, & contra illud Apostoli 1. Tim. 3. v. 15. *Ecclesia est columna & firmamentum veritatis.*

247 Neque vel in speciem vllum probabile exemplum adferri potest, quo probetur, Pontificem in Concilio generali aliquid definientem errasse. Nam quod Liberius in Concilio Sirmiensi, pace cum Valente & Ursacio Arianis facta, in subscriptione hæreseos, ac damnatione Athanasij, cõsensisse videtur, ut scribunt Athanasius in vtraque Apologia, & Hieronymus in Chronico, & in Catalogo scriptorum in Fortunatiano, id non sponte, nec adeo per modum ex animi sui sententia definientis, sed iniuitus & coactus vi tormentorũ fecit; externo solũ facto, non autem aliquo interno fidei errore lapsus, ut ex Athanasio pluribus, docet Bellarminus lib. 4. de Pontif. cap. 9.

248 ASSERTIO VI. Imo longe verius est, infallibilitatem Pontificiæ definitionis non pendere à Concilio generali; adeoque Pontificem etiam extra Concilium generale circa dubiam aliquam fidei quæstionem, infallibiliter definire. Hæc assertio non est tam certa, quam præcedens; nec apud Catholicos vndiquaque extra controuersiam. Sunt enim qui sentiunt, Pontificem etiam, ut Pontificem posse esse hæreticum, & docere hæresim, si absque generali Concilio definiat, idque de facto aliquando accidisse. Hanc opinionem, ut ait Bellarminus libro 4. de Pontifica cap. 2. sequitur & tuetur Nilus in suo libro aduersus primatum Papæ, præter Erasimum, & alios similes Semichristianos. Eandem sequuti sunt aliquot Parisienses, ut Gerson & Almain in libris de potestate Ecclesiæ; nec non Alphonsus de Castro libro 1. cap. 2. contra hæreses, & Adrianus VI. Papa in quæstione vlt. de confirmatione, & quodl. 2. q. 1. qui omnes non in Pontifice, sed in Ecclesia, siue in Concilio generali tantum constituunt infallibilitatẽ iudicij de reb⁹ fidei. His adde Ockamum dialogo de potestate Ecclesiæ, Gersonẽ tractatu de examine doctrin. Consil. 5. Panormitanum in capit. *significasti*, extra de electione.

249 Nihilominus contraria sententia, scilicet Romani Pontificis infallibilitatẽ in definiendo non pendere à Concilio generali, ac proinde infallibile esse Pontificis iudicium, in dubijs fidei quæstionibus definiendis, etiam si absque Concilio generali aliquid definiat, est longe communior

N

& ve-

& verior Theologorum sententia. Ita enim docent & sentiunt Sanctus Thomas hic quæstione 1. art. 10. & infra quæst. 1. 1. artic. 2. & q. 10. de potentia a. 4. ad 13. & quodlib. 9. art. ult. & lib. 4. contr. gent. cap. 26. & opusc. contra errores Græcorum c. 32. & l. 3. de regimine Principum c. 9. Alensis 3. par. q. 4. memb. 5. ad 1. Albertus Magnus, Richardus, Durandus, Paludanus, & alij in 4. distinct. 24. Waldensis lib. 2. doctrinalis c. 47. & 48. Gratianus & Canonistæ Cap. In Canonis scripturis dist. 19. & initio dist. 20. Turrecremata l. 2. summæ c. 109. Driedo l. 4. de Ecclesiasticis dogmatibus c. 3. par. 3. Caietanus in opusc. de potestate Papæ & Concil. c. 9. Eckius l. 1. de primatu Petri c. 18. Hofius lib. 2. contra Brentium, Bellarminus lib. 4. de Pontif. c. 3. Gregorius de Valentia q. 1. pun. 7. §. 41. Bannes hic q. 1. a. 10. dub. 2. alijq; recentiores communiter.

250 Est autem assertio adeo certa, ut quamvis contrarium non sit aperte hæreticum, nunc tamen existimetur erroneum, & hæresis proximum, ut censet Bellarmin⁹ loc. cit. Sed & Gregorius de Valentia loc. cit. ait, contrariū sentientes in fide errare gravissime. Deniq; Bannes ibidem asserit, id tanquam Apostolicam traditionem esse tenendam. Eandem sententiā contra Sectarios defendimus in nouissimo Colloquio Ratisponensi Anni 1601. tametsi aliqui in disputatione contra hæreticos satis esse potuissent, id quod apud omnes Catholicos in confesso, & de fide certum, atq; adeo proprie contra hæreticos controuersum est, defendendum suscipere Pontificem nimirū, si cum generali Concilio aliquid circa fidem definiat, errare in definiendo non posse; quid sit de altera illa quæstione, inter ipsosmet Catholicos etiamnum controuersa, ut dictum.

251 Probat autem assertio; Primo ex citatis antea scripturæ testimonijs asserit. §. quibus infallibilitatem Pontificia definitionis in Concilio generali probauimus: ea enim proprie & directe non ad Concilium generale, sed ad Cathedram & Pontificem Romanum pertinent.

Secundo idem probatur ex definitionib⁹ Conciliorum ac Pontificū, quæ hoc innuunt. Etenim in Concilio Florentino in decreto Eugenij, definitur, *S. Apostolica Sedes & Romanus Pontifex in uniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontifex Romanum Successorem esse B. Petri Principis Apostolorū, & uerum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesie Caput, & omnium Christianorum Patrem & Doctorem existere, & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi uniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenā potestatem traditam esse; quemadmodum etiam in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.* Ad hanc autem plenā potestatem pascendi & regendi uniuersalem Ecclesiam pertinet infallibilitas definiendi dubias fidei quæstiones, ne alioquin uniuersalis Ecclesia in errorem fidei inducatur.

252 Præterea Leo X. in bulla damnauit a. 28. Lutheri, quo dixerat, non esse peccatum, neq; hæresin, sentire contrarium eius, quod Papa & maior Ecclesie pars sentiat, aut tanquam de fide tenendum definiat.

Lucius III. cap. *Ad abolendam*, de hæret. excommunicat eos, qui de Ecclesiasticis Sacramentis aliter sentiunt aut docent, quam Sacrosancta Romana Ecclesia prædicat & obseruat.

Sixtus IV. approbando sententiam cuiusdam Complutensis Synodi, tanquā hæreticā damnauit assertionē Petri Oxomenis, qua dicebat, Ecclesiam Romanā posse errare, ut patet ex summa Conciliorum in decretis eiusdem Pontificis. His accedunt testimonia Patrum ac veterum Pontificum superius assertio, 5. relata, quæ itidem aperte & directe ipsius Cathedræ & Pontificis Romani infallibilem auctoritatem asserunt.

253 Tertio idem probatur ex praxi hæctenus in Ecclesia uisitata; qua complures hæreses sine Concilio generali à summis Pontificibus damnatæ fuerunt, ut Pelagij, Priscilliani, Iouiniani, Vigilantij; quas mox etiam hoc ipso tota damnauit Ecclesia, ut pluribus dictum dub. 3.

Quarto accedit ratio; quæ sumitur tum ex necessitate rei: nimis enim alioqui difficile foret, discordias fidei in tempore componere, & exortas hæreses compescere, si temper idcirco generalia Concilia conuocanda essent, ut diximus etiam dub. 2. Tum quia cum ex oranium Catholicorum sententiā constet, Pontificem solū, aut saltem cum aliquo particulari Concilio aliquid in re dubia definiendum, esse ab omnib⁹ reuerenter audiendum, certe nisi hoc iudicium esset penitus infallibile, necesse foret, Ecclesiam uniuersam uel eius in errore induci; quod est aperte contra infallibilitatē Ecclesie ex scriptura quæst. præced. demonstratā, præcipue ex illo Apostoli 1. Tim. 3. v. 15. ubi Ecclesia uocatur *columna & firmamentum ueritatis*.

254 Neque tamen idcirco dixeris, frustra Concilia generalia conuocari. Valent enim hæc suo tempore nihilominus plurimum, tum ut adhibita plurium consultatione, pro rei grauitate, maturius statuatur, quod conuenit, idque præsertim in materia reformationis, in quare constituenda, singulari experientia & prudentia, opus est: tum ut facilius ac suauius omnes editis decretis acquiescant: tum ut hæretici potentius, & efficacius resellantur. Sicut etiam tempore Apostolorum, licet procul dubio Petrus definire rem omnem posset, Concilium tamen Apostolorum Hierosolymis conuocari placuit Act. 15.

255 ASSERTIO VII. Etsi quidem Pontifex aliquid circa Religionem definiturus, teneatur pro cuiusque negotij & causæ grauitate, ad ueritatem peruestigandam, debitam diligentiam adhibere, atq; viros doctos, præsertim è Cardinalium coetu, quantū temporis & negotij ratio ferre ac postulare uideatur, in consilium uocare; eius tamen definitio in dubijs fidei quæstionibus absolute & simpliciter infallibilis est. Ita docet citati omnes pro assertionem præcedētī; etsi nonnulli contrariū dixisse uideantur. E quibus Syluester v. *fides*, & in suo dialogo contra Lutherum, Canus l. 5. locorum c. 5. Castro l. 1. de hæresibus c. 8. docent, Papam in definiendo errare posse, si absque consilio doctorum uirorum, & maturo iudicio definiat. Neque uero si de eo constet, obligari Ecclesiam ad

eiusmodi decretum acceptandum: temere enim definitem non definire vt Papam; cum assistentia Spiritus Sancti, non sit promissa Papæ temere definiti. Quin etiam Castro speciatim ait, non posse Pontificem absq; consilio & consensu Cardinalium definire saltem infallibiliter.

256 Probatur tamen assertio quoad primam partem; quia Deus vtiq; in hoc iudicio grauissimo, nihil vult temere agi. Et quamuis absolute possit defectum omnem supplere, vult tamen homines humano ac prudenti modo agere. Etsi vero ea diligentia ad consultationem Cardinalium determinate restringenda non sit, vt recte contra Castro ex communi notarunt Canus & Gregorius de Valentia locis cit. cum pro circumstantiarum ratione possit Papa quoslibet consultores adhibere: atamen cum res aliqua grauis, præsertim fidei, definienda est, debet omnino Pontifex, tum perse, tum per alios, communes & consuetas fidei regulas consulere. Cum enim Ecclesia vniuersalis nullis no uis reuelationibus regatur, nec proprie villos nouos fidei articulos habere possit, vt dictum quæstione 1. dub. 7. Opus est, vt in rebus definiendis communes fidei regulæ consulantur, ex quibus vera fidei sententia eruatur. Tales autem regulæ sunt: S. Scriptura, traditiones Apostolicæ, Concilia approbata, consensus SS. Patrum, aliorumq; Doctorum, consensus fidelium in rebus ad Religionem pertinentibus, de quibus partim hac quæstione dub. vlt. partim sequente quæstione agetur.

257 Secunda pars assertionis probatur. Quia alioqui Ecclesia de infallibilitate Pontificiæ definitionis satis certa non esset; quin etiam vterius posset decreta Pontificis in examen vocare, an cum debita diligentia lata sint; & si quid secus resciret, eadem rejicere: quod plane est absurdum; cum hac quidem ratione, nullus vnquam finis controuersijs imponendus foret, vt dictum in simili quæstione præcedenti dub. 1.

258 Quomodo autem cum ea obligatione adhibendi diligentiam, consistat absoluta infallibilitas definitionis, duplex est modus explicandi, sub opinione situs. Primus est, vt dicamus, diligentiam illam non esse necessariam ad hoc, vt Pontifex infallibiliter definiat, sed solum vt licite & absque peccato definiat. Sicut etiam in Sacramentorum administratione multa requiruntur, vt Sacramentum licite conferatur, quæ ad eius tamen valorem necessaria non sunt. Hunc explicandi modum probabilem censet Gregorius de Valentia; etsi Bannes & alij nonnulli impro-
255

259 Secundus explicandi modus est, vt dicamus, fieri nunquam posse, vt Pontifex publicè definiat aliquid, in dubia Religionis causa, sine debita diligentia. Approbat hunc etiam modum Gregorius de Valentia, & determinate asserunt Bellarminus & Bannes, locis cit. qui proinde licet hypotheticam illam concedant, si Pontifex sine debita diligentia definiat, infallibiliter non definit, nunquam tamen idcirco concedunt antecedens: id quod etiam similiter dici potest de

Syluestro, ac præsertim de Cano locis cit. qui ita seipsum satis aperte declarat. Atq; hic modus rem explicandi, vt hæreticorum calumnijs minus obnoxius, ita etiam commodior & probabilior est. Quia quemadmodum si cui Deus reuelaret suam beatitudinem, existimandum non esset, Deum decreuisse illum saluare sine omni profus salutis studio; quin potius existimandum esset, Deum hoc ipso etiam reuelasse, eum debitum salutis studium esse adhibiturum; ita etiam in proposito sentiendum est.

260 ASSERTIO IIX. Neque vero deest sufficiens ratio inuestigandi, Pontificem publica auctoritate aliquid à tota Ecclesia obseruandum aut credendum definire. Hæc assertio eo spectat, vt satis fiat interrogationi postremæ hoc dubio propositæ; vnde constat, Pontificem publica auctoritate, & vt loquuntur ex cathedra aliquid definire.

Probatur vero & declaratur assertio sequentibus regulis. I. Si Pontifex aut circa particularem facti quæstionem tantum, seu quod idem est, circa materiam negotij alicuius particularis determinandam versetur, vt sæpe fit: aut si quidem circa materiã fidei, sed per modum priuati Commentatoris & scriptoris versetur, vt fecerunt Gregorius Magnus, Innocentius IV. Adrianus VI. &c. tunc non definit vt Pontifex aliquid à tota Ecclesia obseruandum. Ita habet communis post S. Thomam quodlib. 9. art. 16. & constat ex dictis.

261 II. Rursum si in materia fidei Pontifex aliquod decretum edat, vt Pastor Ecclesiæ, diligenter ex circumstantijs, occasione videlicet scribendi, quæstione proposita, verbis decreti &c. diiudicandum erit, quidnam directe docere seu determinare intendat Pontifex. Illa enim, quæ in eius rei duntaxat probationem & confirmationem, aut alias obiter solum & incidenter dicuntur, non cadunt sub eiusmodi definitionem; nec Papa ad ea credenda censetur velle obligare Ecclesiam. Quare etiã perse non habent infallibilem auctoritatem; quin subinde aliquid falsi in illis reperiri possit. Cuius rei exemplum comuniter afferri solet ex Capitulo *A quodam Iudeo*, de consecratione dist. 4. de quo alibi.

261 III. In ipsa vero directa responsione circa materiam fidei, ponderanda sunt verba. Nam si aperte dicat, id esse dogma fidei, aut contrariũ repugnare scripturæ, seu Apostolicæ traditioni, vel esse hæreticum, seu in fide erroneum; aut alioqui vtatur verbis præceptiuis, quibus ab vniuersa Ecclesia ita sentiendũ esse mandet; ac præcipue si anathemate aliter credentes siue sentientes feriat, manifestum signum est, Pontificem id ipsum definire: secus si tantum prohibeat contrarium doceri, etiam sub excommunicatione; id enim vniuersim non sufficit ad exploratã definitionem fidei. Et eadem ratio est, quociescunq; ex verbis & circumstantijs colligi potest, eum tantum priuatum ferre iudiciũ, aut proponere aliquid solum vt doctrinã probabiliorẽ. In quare diiudicanda, multum valet, tum viro-
260
261
rum Sapientum iudiciũ, tum Ecclesiæ sensus & consensus.

263 IV. Denique circa ipsum formale decretum definitionis, diligenter advertendum est, an id legitime & sufficienter fuerit promulgatum; atque etiam an tempus eiusdem obligationi præfixum fuerit elapsum, priusquam id referretur, seu retractaretur, iuxta ea quæ tom. 2. de legum. Pontificiarum promulgatione generatim docuimus. Etenim ut notat Vasquez 1. 2. tomo 2. disputatione 155. numero 15. id obseruant summi Pontifices in curia Romana, ut nondum intelligantur loqui de sede Petri, tanquam Iudices & Pontifices, in legibus & Canonibus ferendis etiam si eos imprimi faciunt, donec ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de urbe Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi floræ solenniter publicentur, & exemplar unum in columna illius campi, & aliud ad valvas Petri per aliquantulum temporis affigatur. Et addit Vasquez, accidere etiam interdum, ut in legibus & bullis impressis dicatur, Publicate tali die; & tamen nunquam solemniter fuerint promulgatæ; quare nec tunc vim legis habebunt. Ita Vasquez.

264 Atq; hoc modo satisfacti illi difficultati, quæ ante annos aliquot frustra nonnullos fatigauit, de Biblijs Sixtinis à Clemente VIII. suppressis & emendatis. Nā ut ex viris grauib; & fide dignis, qui Romæ in hanc rem sedulo inquisierunt comperit, dictum seu decretum illud, quod Sixtus V. suis Biblijs præfixerat, nunquam fuit plene promulgatum, sed tempestiuè reuocatum: ipso etiam Sixto V. animaduertente, non pauca irrepisse, quæ iterata diligentia indigere viderentur; adeo ut totum opus sub incudem reuocandum censuerit, atq; decreuerit, etsi id morte præueniens præstare non potuerit, ut in præfatione Bibliorum Clementinorum dicitur.

265 Et quamuis nonnulli scripserint, decretum illud aliquanto tempore ad valvas Ecclesiæ Romæ fuisse affixum, & postea refixum, eoq; ipso quodammodo reuocatum, duobus ante mensibus, quam tempus requisitum elaboretur, mortuo nimirum Sixto V. & reclamantibus Cardinalibus: Ego tamen fidem huic rei habere non possum. Cum enim iam dudum Anno 1609. & 1610. in Academia Ingolstadiensi hæc difficultas, de Biblijs Sixtinis, tum à me, tum ab alijs Doctoribus Theologis priuatim & publicè discussa, & in omnem partem diu multumque versata fuisset, ego tandem ad explorandam facti veritatem, Romam ad P. Ferdinandum Alberum, eo tempore Societatis nostræ per Germaniam Assistentem scripti, qui in litteris 28. Augusti datis Anno 1610. his ipsius verbis rescripsit: Circa Biblia Sixtina, post diligentem inquisitionem & discussionem, hanc deniq; responsionem dederunt ijs, quibus rei incumbebant, quæ omnia tollit difficultas, & cui omnes merito acquiescent. Responsio sic habet. Certum est, Bullam de ijs Biblijs non fuisse promulgatam; cuius rei certissimum indicium est, in Registro huiusmodi promulgationem non reperiri: Illustrissimus Cardinalis Bellarminus testatur, se cum ex Gallia Romam redisset, à pluribus Cardinalibus audiuisset, Bullam illam non fuisse promulgatam, & id quidem illi se certissime scire affirmabant.

Et addit idem P. Alberus: Sciat præterea R. V. hæc eadem ex S. D. N. (Paulo V. Pontifice) habita

fuisse: ut tuto his adharere liceat & oporteat. Et in litteris 4. Septembris eodem anno 1610. ad eiusdem rei confirmationem, hæc adiungit: Item P. Azor, eo ipso tempore, quo cæperit (typis) publicari illa Biblia, cum instarent aliqui, Papam posse errare, quia videbatur iam errasse de facto in Biblijs; Respondit publice P. Azor, Bullam illam non fuisse publicatam, quamuis in impressione legeretur subscriptio curforum; nam hoc factum fuisse, per anticipationem typographi, ita iubente Pontifice, ne impressio tardaretur. Huius rei testis est P. Andreas Eudæmon Ioannes, qui tunc aderat disputationi. Hæc ille.

267 Quod si etiam Sixtus V. nihil ipse de suo decreto mutando cogitasset, aut non nisi morbo admonente, eam cogitationem concepisset, id ipsum iam, inter alia, exemplum esse potest singularis illius curæ ac providentiæ, quam Deus erga Ecclesiam ac Romanam Cathedram habet, ut prius ac potius è viuus Pontificem eximat, quam permittat eum falsam aliquam definitionem edere, ac ad finem perducere; si quidem gratis concedamus, aliquid in eo Sixti decreto fuisse erratum, de quo infra quæstione 5. dub. 2.

268 Simile exemplum refertur de Ioanne XXII. qui cum priuatim in eo errore versaretur, animas Beatorum non visuras Deum ante resurrectionem, ac simul in id incumberet, ut eam quæstionem definiret, prius morte sublatus est, quam in aliquem definitionis errorem incidere, tametsi & is ante mortem, suafu affinium, eam sententiam retractauerit; ut partim refert Benedictus XII. in sua Extrauagante, partim ex Ioanne Villano libro 11. hist. cap. 19. pluribus recenset Bellarminus libro 4. de Pontifice cap. 14. Vbi etiam per plura capita sigillatim respondet ad ea, quæ in hoc genere, circa errores quorundam Pontificum obijciuntur.

269 Atque hæc cum etiam ad Conciliorum decreta accommodanda sunt, tum in primis valent ad epistolas decretales intelligendas, & Canones Pontificios, seu Iuris Canonici. Non enim omnia in ijs sunt eiusdem autoritatis; quin etiam nonnunquam falsa quædam ijs admixta esse possunt, quæ frustra Sæctarij contra infallibilitatem definitionis Pontificiæ obijciunt.

270 Neque hoc ipso, quod Pontifex suam, aut alterius scriptoris sententiam seu doctrinam in Iure Canonico reponit, illico eam publica autoritate definit, ut recte Bannes hic q. 1. a. 10. dub. 2. circa finem; quicquid in contrarium indicet. Castro lib. 1. cont. hæres. cap. 4. nisi ex circumstantijs constet, eum velle, ut ea doctrina deinceps velut canon & regula fidei habeatur. Restat, ut breuiter tres generales obiectiones recentiorum Prædicantium contra explicatam Romani Pontificis infallibilitatem dissoluamus.

271 Primo obijciunt friuolam & inane esse illam distinctionem inter errores Pontificis ut Pontificis, vel non ut Pontificis; & rursum inter particulares facti quæstiones, & publicas

fidei controuersias &c. Cum enim scripturæ testimonia, quibus Pontificis infallibilitatem probamus, generalia sint, aut vniuersim probabunt, Pontificem errare nullo modo posse; aut nec illud probabunt, illum errare non posse vt Pontificem in definiendo, &c.

Sed facile responderetur ex dictis, eius distinctionis fundamentum in ipsa scriptura aperte fundatum esse. Quia infallibilitas illa eatenus tantum Pontifici competit, quatenus ipse secundaria quædam petra est, cui Ecclesiæ structura nititur, iuxta citatum illud Matthæi 16. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Cum vero Ecclesiæ petra censi non possit, nisi ratione officij, & quidem duntaxat publicorum eiusmodi decretorum, fidem ac Religionem vniuersæ Ecclesiæ concernentium (cætera enim particularia decreta, vt nec destruere, ita nec sustinere possunt vniuersam Ecclesiam) consequens plane est, vt in publicis solum Religionis controuersijs definiendis, decretisque vniuersam Ecclesiam obligantibus proponendis, infallibilis censi debeat Pontificis auctoritas. Deinde cum infallibilitas hæc Pontifici diuinitus concessa fuerit, ob commune bonum Ecclesiæ; ne videlicet ipsa ad obedientiam Pontifici in rebus dubijs præstandam obligata, à sanctitate, aut vera fidei sententiâ quandoque tota deuiare cogeretur, non fuit necesse, vt omnia Pontificis decreta infallibilia essent, sed ea solum, quæ ad religionem spectantia, vniuersam Ecclesiam obligant.

271 Secundo obijciunt. Summus Pontifex, alijque Sacerdotes in veteri testamento, in decretis ad religionem spectantibus potuerunt errare, & re ipsa quandoque errarunt, vt patet in Aarone Exodi 32. v. 5. in Vria 4. Regum 16. v. 11. & in Caipha Ioannis 11. v. 49. & 18. v. 24. & Matthæi 26. v. 65. Ergo & Pontifex licet vna cum Concilio Episcoporum definiens potest errare.

Ad hoc respondent nonnulli, concessio antecedente, negando consequentiam: quidquid enim ab illis erratum sit, nihil hoc præiudicare, infallibili auctoritati Summi inter Christianos Pontificis Romani. Tum quia illi non habuerint adeo præclaras infallibilitatis promissiones, vt Romano Pontifici ac noui testamenti Episcopis factis constat. Tum quia synagoga non erat ita, vt Christi Ecclesia, indefectibilis, sed potius aliquando finem habitura. Tum quod promissiones in veteri testamento factæ, hypotheticæ tantum & conditionatæ, non absolutæ fuisse videntur. Tum quia Deus in veteri lege magis extraordinaria quadam Prophetarum, quam ordinaria Pontificum, auctoritate Ecclesiam regere voluisse videatur.

272 Sed melius actutius negatur antecedens, vt etiam in Colloquio Ratisponensi diximus: Siquidem non obscuræ infallibilitatis promissiones etiam de Sacerdotibus veteris testamenti extant, quamdiu quidem synagoga ex decreto Dei in suo vigore persisteret. Ita enim Deuteronomij 17. v. 9. de Sacerdotali iudicio dicitur: *Qui iudicabit tibi iudicij veritatem; nempe in dubijs ac pub-*

licis Religionis causis requisiti; ibidemque absolute Sacerdotis imperio obtemperandum præcipitur. Ita etiam Malachiæ 2. vers. 7. dicitur: *Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirunt ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum est.* Et denique Matthæi 23. v. 2. absolute præcipitur, doctrinæ publicæ & communi Doctorum Synagogæ acquiescendum esse: *Omnia ergo, quæcunque dixerim vobis, seruate & facite.* Quod non fieret, si in eiusmodi communi doctrina omnes simul errare possent.

273 Ad Aaronem & Vriam responderetur, eos factum tantum externo, non autem definiendo errasse; ad eum scilicet modum, quo etiam Marcellinus Pontifex externa idololatria olim peccauit. Accedit quod Aaron tunc nondum erat consecratus Sacerdos, sed postea primum consecrandus Exodi 29. & Leuitici 8. Ad Caipham expedita responsio est, cum tunc temporis non fuisse, amplius absolute Summum Pontificem, nec habuisse adeo summam iudiciariam potestatem in terris; tum quia lex & Cathedra Moysis, tempore passionis CHRISTI, erat prope interitum; tum quia summa potestas iudiciaria erat iam tunc penes CHRISTVM Caipha vtique superiorem; cui nihil derogare poterat iudiciaria illa potestas Caipha: ita vt firmum semper ac inuiolatum maneat, Summum simpliciter Pontificem, retenta summa sua iudiciaria potestate, errare in definiendo non possit. De qua re pluribus actum in relatione de Colloquio Ratisponensi part. 1. cap. 5. & in Apologetico eiusdem cap. 11. & 12.

Tertio obijciunt, Pontifices nonnunquam moribus improbis esse: Ergo non est censendum, eos diuinam ac infallibilem Spiritus Sancti assistentiam in definiendo habere, iuxta illud Sap. 1. *Sapientia non intrat in animam maleuolam, nec habitat in corpore peccatis subdito.* Et illud Eccli 1. *Datur Sapientia à Deo his, qui diligunt ipsam.*

274 Responderetur, negando consequentiam. Ad obiecta scripturæ testimonia dico, in ijs sermonem esse de Sapientia, quæ datur homini ob priuatam ipsius utilitatem ac salutem; non autem de Sapientia, quæ ratione officij, ob publicum Ecclesiæ bonum, absque vllis meritis & præuia dispositione, personis quibusdam conceditur. Vt videre est in Balaam Numer. 23. & 24. & in Caipha Ioannis 11. qui dicitur prophetasse, *cum esset Pontifex anni illius; item in Scribis & Phariseis, quorum præcepta seruanda & facienda, opera tamen imitanda non erant, Matthæi 23. vers. 2. Et denique in ijs, qui dicunt in illa die Domine, Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? & tunc confitebor illis, quia nunquam noui vos. Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem.* Talis proinde est etiam infallibilis illa Spiritus Sancti assistentia, quæ Pontifici, non ob priuatam, sed ob publicum bonum; non propter dignitatem accipientis, sed ob promissionem dantis, certissime adest.

275

De qua re optime Augustinus lib. 2. contra Petilianum cap. 51. *Si omnes*, inquit, *per totum orbem tales essent, quales vanissime criminari, Cathedra tibi quid fecit Ecclesia Romana, in qua Petrus sedet, & in qua hodie Anastasius sedet: vel Ecclesia Hierosolymitana, in qua Iacobus sedet, & in qua hodie Ioannes sedet; quibus nos in Catholica unitate connectimur, & a quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas Cathedram pestilentia Cathedram Apostolicam? Si propter homines, quos putas legem loqui & non facere; nunquid Dominus IESVS CHRISTVS propter Phariseos, de quibus ait, Dicunt enim, & non faciunt, Cathedra, in qua sedebant vltimam fecit iniuriam? Aut enim; Cathedram Moysi sedent, qua dicunt facite, qua autem faciunt, facere nolite: dicunt enim, & non faciunt. Hæc si cogitaretis, non propter homines, quos infamatis, blasphemaretis Cathedram Apostolicam, cui non communicatis. Sed quid est aliud nefaire dicere; & tamen non posse nisi maledicere? Ita Sanctus Augustinus; qui etiam lib. 4. de doctrina Christiana de Scribis & Phariseis ait: *Illam Cathedra, non eorum, sed Moysi, coegit eos bona dicere, etiam non bona facientes.**

276

Ex his vero quæ hoc dubio, & supra dub. 4. docuimus, colligitur, merito ac piè credendum esse, Romanam Ecclesiam, etiam vt particularis Ecclesia est, non posse errare in fide, nec adeo totam deficere, vt docet etiam Bellarminus lib. 4. de Pontif. cap. 4. Cum enim vt diximus dub. 4. primatus Petri inreduino immobiliter sit, annexus, Cathedræ Romanæ; hæcque simul in definiendo absolute infallibilis sit, ex dictis hoc dubio, plane efficitur, Ecclesiam Romanam indefectibilem esse, non solum sub conditione,posito quod ibi maneat Petri Primatus, sed etiam absolute: tamen res hæc non sit ex fide certa, vt omnes agnoscunt & fatetur Bellarminus loco citato.

DVBIVM VII.

Vtrum Summi Pontificis auctoritas sit etiam infallibilis in decretis morum; ac speciatim in approbatione Religionum, & Canonizatione Sanctorum.

Ad S. Thomæ 2. 2. q. 1. a. 10.

277

Docuimus dubio præcedenti, Summi Pontificis auctoritatem esse quidem infallibilem in dubijs fidei quæstionibus definiendis, at vero superest difficultas, an pariter etiam sit infallibilis in decretis morum; ac speciatim in approbatione Religionum, ac Canonizatione Sanctorum; de quibus sigillatim hoc dubio agendum est.

Primo igitur queritur, an, & qua ratione, Summi Pontificis auctoritas sit infallibilis in decretis morum. Ratio dubitandi est; quia ex vna parte, Pontifex in ijs rebus constituendis, videtur tantum versari circa quæstiones facti

particularis, an expediat hic & nunc, hoc vel illud agere; & similiter quantum ad religionum approbationem, & Sanctorum canonizationem; an hæc Religio opportuna sit præfenti Ecclesiæ statui; an hic vel ille sancte vixerit, &c. quarum quæstionum decisio ab humanis testimonijs pendet, in cuius generis rebus eum errare posse, supra diximus. Ex altera vero parte, videntur eiusmodi materiæ concernere publicum cultum, ac religionem totius Ecclesiæ.

In hac re supponendum est, circa doctrinam morum, Pontificem etiam vt Pontificem tripliciter habere se posse; primo formaliter docendo & tradendo morum doctrinam, eamque auctoritate Pontificia definiendo, v.g. vltimam esse illicitam, licitum & sanctum esse cultum Sanctorum, & sacrarum Reliquiarum ac Imaginum, communionem sub vna specie laicis esse licitam, &c. Et in his, ex omnium sententia, non magis errare potest Pontifex; quam in cæteris decretis seu definitionibus fidei; cum ea ipsa decreta sint vera decreta fidei; licet in materia practica. Secundo docendo dumtaxat per modum exempli, seu in actu exercito, particulari nimirum aliquo aut priuato facto, seu dispositione circa eiusmodi materiam; v.g. dispensando in matrimonio, in solemnibus voto, &c. & hac quidem ratione constat itidem, ex omnium sententia, Pontificem absolute loquendo, errare posse; cum in his nullatenatur definitio ad vniuersam Ecclesiam pertinens. Exemplum est in veteri testamento factum Vriæ Sacerdotis, qui ex præcepto Achaz, contra mandatum Domini, nouum altare erexit in templo Domini 4. Reg. 16. Tertio, nec formaliter definiendo, nec etiam in actu dumtaxat exercito & particulari facto docendo; sed Pontificia auctoritate, præcipiendo aliquid in materia morum toti Ecclesiæ; & de hoc in præfenti proprie est quæstio.

Ad quam breuiter responderetur, in eiusmodi præceptis duo considerari posse; primo ipsam substantiam seu materiam præcepti secundum se, vt nempe illicitum non sit quod præcipitur, neque ad salutem necessarium, quod prohibetur. Et in hac re, ex omnium Catholicorum sententia, errare non magis potest Pontifex, quam si eam formaliter definiret. Teneatur enim non minus tota Ecclesia talibus præceptis se conformare, saltem cum de iniquitate præcepti aperte non constat, quam si aliquid proprie definiret. Sicut ergo propter infallibilitatem Ecclesiæ in credendo, fieri non potest, vt Pontifex aliquid in re dubia definiat falsum, ita etiam propter Sanctitatem eiusdem Ecclesiæ, fieri non potest, vt Pontifex toti Ecclesiæ præcipiat aliquid mali, vel prohibeat, aliquid ad salutem necessarium; præsertim quando etiam Ecclesia potissimum Sancta dicitur à professione, quia profitetur sanctam legem seu Religionem, quæ nihil docet falsi, nihil præcipit mali.

Denique.